

NOVINKY Z ČECH.

Pávodní informace od zpravodaje "Pok. Záp."

V Praze, 20. června '98.

K situaci. — Dozvuky slavnostních dnů v Praze: Sjezd slovanských žurnalistů. — Výstava architektů a inženýrů.

K situaci. — Minule načrtali jsme dle možnosti nejuplněji, však také zároveň nejstručněji náčrt slavností pražských. Dnes jsme povinni dle slibu obraz doplniti. Však čtenáři naši tím nic neztratí, vynecháme-li proto zprávy jiné. Není věru o čem psát. — Vše je ve stadiu jako dřívě. Jen rozmrzelost nad všeobecnou tísní a nad nezdařením vši politiky je všude veliká a ve Vídni největší. Vyrovnaní česko-německé, o němž jsme my první psali, a jež Thun chystá na červenec-srpen, jest sice v popředí diskuse ale — všechny o něm referáty jsou břídilské pravopisné pokusy bez podkladu. Dosud nic není, a bude-li něco, kdož ví jaký bude průběh. My nečekáme zdar a jsme připraveni a s námi i vy za oceánem, že bude se vlásti v Rakousku v jubilejním roce absolutistický pomocí §14. — Po roce jubilejním — dojde asi k změně parlamentu a snad i ústavy. Leč o tom jsme už psali.

Holdovací slavnosti jubilejní ve Vídni právě započaly. Vídeň je stále hostů plna. Už nyní celé sjezdy najednou skládají svá blahopřání císaři k 50letému vládnutí.

Ale císař je velice nezdařením politiky rozmrzen. A rozmrzelostí svou netají se ani u veřejnosti.

Nedávno skládaly císaři hold školní děti vídeňské. Císaři se průvod i zpěv dětí líbil. Leč děkuje starostovi vídeňskému Luegrovi za oslavu, neopomenul doložit: "Potěšil jsem se — však měl jsem tento rok mnoho hoře." Ze slov císařových chtěli Němci kořistit. Žurnály jejich rozepsaly se široce dlouze, že měl by císař ihned nehoře, ale radost kdyby — Němce nechal u vlády!

Aha, tu je to!

Jinak ale Němci nehnou a — nepůjde to.

Tu je to tedy.

A proto Němci — pohoří. To-lik můžeme dnes napsati. Ale pozor!!! Nepohoří snad vůbec! Vládnout tak, jako vládli, nebudou, ale mazánky i kdyby sebe víc trucovali, ostanou. —

Taková je situace u nás. Po-rad, schůzi, všeho plno — ale nadarmo.

Počkáme tedy až nadejdou skutky. —

Dozvuky slavnostních dnů v Praze. Dokonáno. Hosté se rozejeli, jsme sami. Ale nikoli opuštěni. O čem jsme pochybovali, co jsme si přáli a v Pokroku Západu otevřeně tlumočili, to se stalo, snad trvale. — — — Ještě pochybnost tedy? Inu, v politice věrnosti není, ale chceme přes to věřit.

Tož hosté se rozejeli — Poláci, Slováci, Sloviny, Rusové, Malorusové, Chorvaté, všichni pryč jsou již, ale jedno ostalo: hurovský řev německé žurnalistiky a ten nás poučuje, že sjezd k oslavě Palackého z celého slovanského Rakouska i z Rusi trefil.

A trefil hodně, neboť Němci nezuří, ale přímo šlí.

V Praze se objímali Čechové s ostatními Slovy i s nenáviděnými Rusy — ba i Rusové s Poláky, které přeci Němci už staletí proti sobě na svůj zisk štvou.

Všeslovanská myšlenka vítězí — byť nezvítězila pak dosud, ona žije a její jsoucnost zbavuje Němce rozumu.

Vida tedy, jak jsme referovali, my neleníme, my pracujeme, ale se vším nemáme se hned na buben

— sic nám vše — zakážou a zmaří. Dnes je faktum: československá aliance není víc jen na papíře, ona žije v lidu i v listu a ona se sesílá aliancí všeslovanskou.

Toť výsledek slavnosti Palackého v Praze. Máme tento resultát dokládati?

Čtete dnes listy slovanské (lidové, ne vládní) všech odstínů a — hymny na alianci jsou tu programem — chvála Čechů důkazem a zvaní k slavnostem (Mickiwičova v Krakově, sjezd polských lékařů v Poznani atd.) odvetou.

A přes to stůj zde doslovně citát Záhřebského "Tagblatu", jež píše:

"Slavné a skvělé dny Palackého v Praze minuly, ale jejich mravní a politický význam jest trvalý a zanechají na jisto hlubokou stopu v příštích dějinách Rakouska. Kdyby před Litavou německo-centralistický směr nebyl tak pevně zakořeněn, pražské slavnosti musily by býti směrdatými pro další vývoj tamní vnitřní politiky a musily by rozhodujícím kruhem ukázati onu jedinou možnou cestu, která vede k rozřešení nynějších zmatků. Ale Slované nepotřebují si stýskati ani na dojem, jež slavnosti Palackého, spojené s vystoupením všech slovanských národů, způsobily na německý a maďarský politický svět. Vzdor potupným a nedbalým poznámkám ve výlevech vídeňské a pešťské žurnalistiky dojem ten jest příliš patrný. Vytasili-li se tito žurnalističtí auguři se svými ošepanými frásemi a bláboly o panslavismu a platonických demonstracích, klamou tím nejen své čtenáře, ale i sebe. Co se událo v Praze za slavnosti Palackého, nemůže býti prohašováno za bezobsažnou demonstraci a platonické vynášení slovanské solidarity. V Praze oprávněně mluvčí všech slovanských národů prohlásili závazným a slavným způsobem posvátný a nerozbojný svazek všeho rakouského Slovanstva, svazek, bez něhož v Rakousku není možná nijaká parlamentární majorita.

Nuže, toť dozvuk, dozvuk jakého my jsme si ze slavnosti přáli. Kež dozvuk má pevně trvání. —

Sjezd Slovanských žurnalistů konal se ve velké zasedací síni staroslavné naší radnice. Tento podnik našeho tisku, vyšlý ze skromných rozměrů, nabyt již průběhem přípravných prací rázu významného zjevu ve slovanském světě, v den sjezdu pak vyzněl v dalekosáhlou manifestaci politickou, jejíž význam dojde teprve patřičného ocenění. Ke kongresu odebrali se účastníci přímo ze slavnosti kladení základního kamene k pomníku Palackého. Po zběžném požitím občerstvení, poskytnutém nákladem obce pražské, zasedli všichni žurnalisté a zástupci časopisů slovanských, jakož i četní jiní hosté, pokud záležitosti veřejného tisku se obírají, za stoly; také mnoho žurnalistů českých, zejména též kolegů od krajin-ských listů, účastnilo se sjezdu. Sál byl úplně naplněn. Ke stolu prezidiálnímu zasedli Ivan Hri-bar, zvolený aklamací za předsedu, Chyliňski, chefredakter "Czasu" z Krakova a dr. Mazzura ze Záhřebu, jakožto místopředsedové, dále v zastoupení spolku českých žurnalistů redaktor Bretter, pražských denních listů redaktor J. Anýž a dr. J. Hubáček a za přípravný komitét redaktor Josef Holeček a Cejnek. Přítomné uvítal redaktor Bretter vše, načez vykonány volby presidia jak výše sděleno.

Program vykazoval dvanácte odstaveců, mezi nimiž referáty velice cenné a podrobné o tisku uher-sko-slovenském, o tisku srbském, chorvatském, maloruském, slovinském, polském a konečně českém. Návrhy přípravného výboru vrcholily se v pěti resolucích, kteréž po bedlivém rokování s nevelkými

změnami byly přijaty. Resoluce jednaly:

1. O společných zájmech rakouských Slovanů.
2. O svobodě tisku.
3. O ochraně zájmů hospodářských.
4. O vlastním informačním a zpravodajním službě.
5. O zdokonalených jménech místopisných v ústředních vládních a cizojazyčných listech.

Všech pět resolucí bylo svorně učiněno usnesením sjezdu a jednohlasně schváleno, aby příští sjezd slovanského novinářstva konal se v Krakově na přes rok.

Banket pořádaný na počest sjezdu slovanských novinářů ve velké dvoraně Měšťanské besedy v Praze, stal se průběhem svým jedním z nejvýznamnějších dnů novější historie národů slovanských. Byly na něm učiněny první kroky, aby železná solidarita veškerého slovanského časopisectva bez výjimky nezůstávala toliko slovem, nýbrž stala se skutekem. Učiněny tu první kroky k odstranění dávného, pro celé Slovanstvo neblahého sporu rusko-polského, učiněny tu kroky k tomu, aby, jak nejvýznačnější řečník toho dne pravil, jako ve staré době pod Gruenwaldem spojené voje české, ruské a polské vítězně bojovaly proti společnému nepříteli, tak i dnes aby srazily se veškeré voje slovanské ve společný šik proti jedinému společnému nepříteli — Němci.

Banket byl tím vítanější a dojemnější, že — byl intimní. Nejvíce Němce z něho dožralo, že byli v Praze Rusové, skuteční Rusové a — mluvili. A jak! O banketě nejhovněji promluvil Visarion Visarionovič Komarov, takto ruský generál a politik, který přivítán bouřlivým a neutuchajícím potleskem, promluvil řeč, která byla výrazem srdce nadšeného pro zájmy veškerého Slovanstva bez rozdílu, která vzbudivší nadšení, ohlas v srdcích všech přítomných zanechala dojem nevyhladitelný. Výmluvnými slovy poukázal řečník, že Slovanstvo má jen jediného společného nepřítel, proti němuž musí sjednoceně bojovati. Plamennými slovy ubezpečil, že ruský národ chová ku všem slovanským národům stejnou sympatii a lásku a že tenkrát a jen tenkrát ruský národ může býti klidným a šťastným, až vlna na Slovanstvo se valící bude vržena daleko na zad, odkud ona přišla. Až vítězství naše proti tomuto nepříteli bude úplné, pak budeme moci snadno vyrovnati veškeré ty neshody, které mezi národy slovanskými panují.

Po řeči této dojmem úchvatným působivší promluvil řada řečníků jiných.

Ale tendence tak určité a při tom pravdivé v řečech následných více nebylo.

Z řeči Rusa Komarova šlehl blesk.

A trefil tak, že druhý den veškeren tisk německý i vládní odsuzoval Komarova na Sibíř a z Rakouska chtěl, aby ho vláda postřekem jako druhdy Černajeva skoro poslala.

Trefil tedy dobře.

My jsme tomu také rádi. Až dosud naši politikové ve přičině Ruska se vylouvali na ruskou nesympatičnost, na ruskou, k nám lhostejnost.

Dnes plamenná ruská slova přesvědčila veřejnost českou, že předpokládání to bylo klamno.

A kdo víc přijde s podobnou stříkačkou, zaslouží — notný par-dus.

Sjezd žurnalistů vyzněl jako slavnost Palackého, již byl pendantem.

Dej Bůh, aby to snesení vše bylo pevné, žulové a — uskutečnilo se.

Výstava architektury a inženýrství

v Praze. Výstava je dokončena. Můžeme přikročit k soustavné prohlídce její. Začínáme v jejím imponantním středisku, v paláci průmyslovém, kde nahromaděny jsou veliké a rozmanité výstavy z oboru architektury, dekoračního umění a průmyslu, uměleckého průmyslu stavebního, stavitelství, stavebních živností, inženýrství, železničtí, hornictví a hutnictví, geodesie, zemědělství atd. Hned vstup do průmyslového paláce překvapuje návštěvníka svou vkusnou nádherou. Práce architektonická a plastická spojuje se tu s dekorativní prací a zahradnickou okrasou v ladný celek. Ráz dekorace je čistě moderní, nikoliv však přehnaně modernisovaný. V popředí síně stojí dva kandelábry ve způsobě stromů. V koruně stromů jsou pestrobarevné žárovky elektrické, jejich barevným světlem vzplane strom jakoby byl poset světluškami. Vkusné zidky s bohatými ornamenty táhnou se v mírném polokruhu od obou kandelábrů a slouží obecnstvu za lavice.

Podobné dekorační zdi, velmi vkusně rozčleněné a zdobené půvabnými hermami, táhnou se v oblouku za královským pavilone-m. Známost pýšnou a bohatou konstrukci pavillonu zdobí bohaté draperie zeleavé. V látkové a malované výzdobě vládne barva zelená a fialová. Nejmodernějších motivů užito bylo při okrase stěn. Různé medaillon, slunce, věnce, emblemy přispívají k doplnění úpravy síně, jež je při veškeré prostotě velmi efektní a vybrané umělecká.

Z ústřední síně vcházíme do pravého křídla hlavního výstavního paláce. Jdeme kolem mapy znázorňující výrobu cukru, piva a líhu v Čechách, atrakce to zajímavé i pro vzdálenější, neodborné kruhy, mezi velkými expozicemi nákrešů, modelů a diagramů k výstavě města Prahy, podávající přehled podniků a ústavů obecních, kanalisace, rekonstrukci mostů, jatek a vodáren, k výstavě technické kanceláře, zemědělské rady, vykazující hojnost plánů, modelů a odborného písemnictví; přicházíme pak k expozici technického oddělení mistodržitelského, v této skupině snad nejobšrnější. Vidíme četné projekty mostů, prací vodních, regulačních, přístavních, lodních, modely vorů, jezů, plavidel — tak pěkné, úhledné, filigranní, že jeví se nám jako drahocenné hračky; přehlédneme postup regulace Vltavy a Labe, staneme u velké expozice kamene, bílého křemene, černého basaltu, žlutého křemene, hnědé žuly písmenkové, zartžovělé žuly. Pak poutají naši pozornost zkroucené, deformované zbytky železných součástí sesutého mostu u Kamýku. A dále černý, rozpukaný pařez dubu, nalezeného při rýpání v přístavě holešovickém, dle úsudku geologů tisíc let starý. Technické oddělení zemského výboru vystavuje nákrešy silnic, mostů, obrazce nákladních, vzorných zemských ústavů. K tomuto oddělení připojuje se železniční kancelář zemského výboru, jež podává — vedle bohatého materiálu listinného pro širší kruhy zajímavé součásti železničních staveb: vřelkové šrouby, spojky, svorníky, podkladky, kusy kolejnic. Společnost státní dráhy podává vedle nákrešů, diagramů a fotografií modely zařízení ku provozování vozby a ukázky zařízení bezpečnostních. Vše je sneseno tolik materiálu, že nelze ho ani v několika hodinách i jen zběžně přehlédnouti. Tato skupina výstavy, jedna z nejzajímavějších, může jen odborníkem býti plně oceněna; ale i laikovi je zjevno tak, jak skupina v nynější své tvářnosti se prezentuje, kolik práce bylo potřebí k jejímu rozvrhu a uspořádání. Probravše se výběrem nástrojů optických, rýsova-

cích a mechanických, jež září oce-li, niklem a mosazí za zrcadlovými skly vitrin a přehlédnuvše retrospektivu map a měřičského náčiní, pohledneme ještě na expozici c. k. finálního říditelství zemského, na sbírku prací geometrii, jdeme oklikou kolem vzorné pracovní techniky do rozsáhlých výstav pražských obcí před-městských, do výstavy města Plzně a pražské mostárny.

Končíme zběžnou, nedočkavou svoji přehlídku návštěvou výstavy hornické. V řadách srovnané rudy, kyzy, balvany uhlí, veškeré bohatství naší země, nakupené na malé prostoto, dává popud k reminiscencím na tajemný, strašidelný život člověka pod zemí.

Přistupujeme ku znázorněným strojům, zařízením těžiským, modelům šachet, sestupu, těžních klecí, štol, k modelu vydvěženého chodby v dolech.

Tím také návštěvu výstavy v průmyslovém paláci zavíráme. —

Vydme z paláce — kam dříve?

V dědině právě velká hospodářská výstava, v budovách porůznu roztroušených jiné výstavky, i divadlo tu v Uranii, hostinců a zábav plno, zvláště "U nesmysla". — Než o tom všem později.

Osvěžíme se v restauracích a — večer tu. Není času k prohlídkám dalším.

Večer na výstavě architektů a inženýrů je jako druhdy veselý. Před výstavní hlavní dvoranou svítí na stožárech bílé měsíce elektrických svítilen, hudba hraje v pavilloně, obecnstvo prochází širokou, hlavní promenádou, nebo se uchýlilo pod verandy hostinců, seskupených na velkém hofejším prostranství. Dole ve stromořadí, vroubeném ochutnávárnami, planou barevné bludičky elektrických žárovek. Oči nestvůr — chrličů na fontáně svítí zeleným a rudým žárem. Shasínají se světla; všechna pozornost upírá se k oznamnému zazáření Křižíkovy fontány. Zástup obestupuje čekané divadlo. V tom zaplá fontána stříbrnými vodotrysky. Stoupají v nejvyšším jejím vrcholku, spadají vodopády tekuté kovu na logii, odtud rozprášeným tokem do váz a rozpěněnou ručejí do nádržky. Při úpatí fontány vyvírají vysoká zřídla, nestvůry chrliče za žhavých jíců pefeje vod. Červené záplavy střídají se s ultramarinovými, pak třpytí se zlaté a zelené. Barevná pohádka fontány vkouzluje se do obrazotvornosti diváků, mohutní v nich, roste k illusím. Ve stromořadí září žhoucí stuhý žárovek zladěných do trikolory.

Třetí průjemem zajisté bude zají-mati zkušenost p. W. M. Bush, klerka v hotelu Dorrance v Providence, R. I. On praví: "Po kolik letů trpěl jsem průjemem a často zachvaty ty činily mne neschopným zastávati úkol svůj zde v hotelu. Před dvěma roky daroval mi jeden cestovatel láhvičku Chamberlain's Colic, Cholera and Diarrhoea Remedy. Ku velkému mému podivení měl užívání téže na mne okamžitý blahodárny účinek a kdykoliv poznával jsem na sobě příznaky nemoci ihned ozbrojil jsem se vůči ní několika dávkami tohoto neocenitelného léku. Jsem nyní skoro úplně vyhojen. Na prodej u všech lékárníků."

"Alpha De-Laval"

odstředivky motany

De Laval Alpha Baby odstředivky smetany byly prvními, vždy nejlepšími a nejlacinějšími. Jsou zaručeny, že jsou lepšími, nežli všechny imitace a padělky. Schránky všemi autoritami. Více než 150000 kusů v užívání. Prodej se jejich desetkrátě tolik jako ostatních dohromady. Všechny dráhy a velikosti 80 60 50 mm. — Ušetří 25 až 50% na jedné krávičce ročně více nežli usazením mléka a o 25 až 35% na krávičce více odstředivkou nežli nádobou. Zastavte si o novém "Baby" na "Baby" Separator katalog č. 28 obsahujícího praktických pokynů k užívání. THE DE LAVAL SEPARATOR Randolph & Canal St. 74 Cortland St. Chicago. New York.